

SZAKPOLITIKAI AJÁNLÁSOK

Szociális ökológiai gazdálkodást érintő javaslatok
döntéshozók számára

SZAKPOLITIKAI AJÁNLÁSOK

Szociális ökológiai gazdálkodást érintő
javaslatok döntéshozók számára

Szerzők:

Dimitris Voloudakis, Alexandros Milios,
Triantafyllos Karamavros, Domna Zourelidou
(NEAGEN, Greece)

Társszerzők:

Rosanna Guardigni, Santina Ruccolo,
Antonietta Stinga
(AGRIFORM, Italy - Coordinator of SOURCE
project)

Apolka Ujj, Paulina Jancsovszka, Kinga Pércsi
Nagyné
(MATE, Hungary)

Co-funded by
the European Union

Az Európai Bizottság támogatásával létrehozott kiadvány tartalma a szerzők álláspontját tükrözi. Az Európai Bizottság nem tehető felelőssé ezen információk bármilyen felhasználásáért.

SOURCE Szakpolitikai ajánlások©2023 a CC BY-NC-ND 4.0 licenz alatt áll.

A licenz másolatának megtekintéséhez látogasson el a

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/> oldalra.

2022 elején az olasz **AGRIFORM** Nonprofit gazdasági társaság vezetésével, a **Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE)** és a görög **New Agriculture New Generation (NEAGEN)** civil nonprofit jogi társaság részvételével elkezdődött az európai Erasmus+ program által finanszírozott SOURCE projekt.

A projekt **fő célja a szociális farm- és az ökológiai gazdálkodás összekapcsolási lehetőségeinek feltárása és megerősítése** a gazdálkodók és érdeklődők képzés-fejlesztésének támogatásával, ezen keresztül hozzájárva a szociális ökológiai gazdálkodás elterjedéséhez a fenntartható és inkluzív ökoszisztémák érdekében.

A projekt keretén belül folytatott **tevékenységek** az alábbiak voltak:

- a szociális farm- és ökológiai gazdálkodás jó gyakorlatainak összegyűjtése a projekt partnerországokban, és azok elemzése a jövőbeli fejlődést biztosító közös tudásbázis létrehozása érdekében;
- a szociális ökológiai gazdálkodó profiljának leírása, valamint a szociális ökológia gazdálkodó készségeinek és kompetenciáinak azonosítása szakképzési tanmenethez kapcsolódóan;
- az érintett felek bevonása a szociális ökológiai gazdálkodás fellendítését célzó szakpolitikai ajánlások közös kidolgozásába.

A **projekt eredményei** a következőkben foglalhatók össze:

- **digitális szószedet** (a mezőgazdasági-társadalmi gyakorlatokhoz kapcsolódóan);
- a szociális ökológiai gazdálkodás **helyzetelemzése és jó gyakorlatai** Olaszországban, Magyarországon és Görögországban
- **szociális ökológiai gazdálkodó profil-leírása és szociális ökológiai gazdálkodó szakképzés-tanmenet**
- **szakpolitikai ajánlások és összefoglalója** az érdekelt felek számára, amelyeknek célja a szociális ökológiai gazdálkodás elterjedésének támogatása.

A szociális ökológiai gazdálkodást érintő **szakpolitikai ajánlások** összefoglalója javaslatokat és iránymutatásokat ad a szociális farm- és ökológiai gazdálkodási gyakorlatok előmozdítását és támogatását célzó kormányzati politikákhoz. A szakpolitikai ajánlások célja, hogy keretet biztosítson **a szociális ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódó szakképzési programok megtervezéséhez és népszerűsítéséhez.**

A szakpolitikai ajánlások fontossága vitathatatlan, hiszen a jó gyakorlatok összegyűjtése és bemutatása elősegítheti az uniós irányelvek végrehajtását. Emellett a dokumentum lehetővé teszi **a nemzetközi együttműködés új területeinek feltárását is** (amelyek megjeleníthetők pl. az új Erasmus+ pályázati felhívásokban), hiszen közösen kell azonosítani az igényeket és kezdeményezni partnerségeket a képzés terén.

A szakpolitikai ajánlások céljai:

- Keretet biztosítson az ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódó tevékenységek számára, amelyek hatékony eszközei lehetnek a sérülékeny társadalmi csoportok bevonásának a gazdaság fejlesztésébe;
- Ösztönözze a fenntartható és környezetbarát gazdálkodási gyakorlatok alkalmazását, amelyekkel javítható egyaránt a gazdálkodók jóléte és a környezet minősége;
- Kialakítson támogató környezetet az ökológiai és társadalmilag felelős gazdálkodási gyakorlatra váltani szándékozó gazdálkodók számára;
- Népszerűsítse szélesebb körben az említett gyakorlatok előnyeit (pl. egészségesebb talaj, csökkentett vegyszerhasználat, a biológiai sokféleség növelése);
- Ösztönözze a támogatások biztosítását már a tevékenység megkezdésekor, ami motiválhatja a gazdálkodókat, hogy folytassanak szociális ökológiai gazdálkodást.

Hiányosságok a jelenlegi szabályozás terén

1. Hiányzik a **farm szerepének tisztázása** a szociális farmgazdálkodás terén.
2. Bár a hatóságok tisztában vannak a szociális farmok értékeivel, még **nem alkalmaznak olyan átfogó menedzsment-modelleket**, amelyek lehetővé teszik a közvetlen együttműködést az állami szervek és e gazdaságok között.
3. Az egészségügyi intézmények **azonnali, alacsony kockázatú, egyszerű és elsősorban alacsony költségvetésű megoldásokat** keresnek, amelyek sok ember számára gyorsan elérhetőek.

Meglévő pozitívumok és erősségek, amelyekre a szakpolitika támaszkodhat

1. A gazdálkodókat nagyon érdekli a társadalmi szerepvállalás, egyrészt azért, mert a már meglévő ökológiai és környezetbarát termelésükhöz kötődik, másrészt azért, mert új bevételt generálhat.
2. Sok képzett fiatal választotta a mezőgazdaságot, hogy saját fenntartható vállalkozást építsen, és multifunkcionális szolgáltatásokat nyújtson különböző típusú felhasználóknak.
3. Multifunkcionális szolgáltatásokat különböző felhasználói csoportok vehetik igénybe, így a szolgáltatások un. „társadalmi lábnyoma” jelentős.

4. A mezőgazdasági képzési rendszerek új igényekkel és kereslettel szembesülnek.
5. A pozitív tendencia a multifunkcionalitás terjedésében rávilágít arra, hogy új válaszokra és új tanácsadói képességekre van szükség.
6. A mezőgazdasági vállalkozások az elnéptelenedés által fenyegetett vidéki térségekben fontos társadalmi szerepet töltenek be (pl. foglalkoztatás).

Célcsoportok

Az SOF-tevékenységekben és szinergiákban való részvétel legrelevánsabb célcsoportjai a következők:

- Helyi önkormányzatok vagy települési társulások
- Regionális hatóságok
- Érdekképviselői szövetségek (pl. biogazdálkodók egyesületei, gazdálkodói egyesületek, gazdálkodói hálózat, munkaügyi érdekvédelmi szervezetek)
- Emberi Erőforrások Minisztériuma, Belügyminisztérium, Agrárminisztérium
- A fent említett minisztériumokhoz tartozó intézmények
- Szociális Szövetkezetek
- Szakképző iskolák és képzési központok.

Javasolt tevékenységek

1. Az illetékes hatóságoknak biztosítani kell azokat a forrásokat, pénzügyi eszközöket és tudományos kapacitást, amelyek a következők előmozdításához szükségesek:
  - a. Biotermékek reklámkampányai a helyi termékekre helyezve a hangsúlyt, kiemelve a környezetvédelmi, egészségügyi, turisztikai szempontokat.
  - b. Mezőgazdasági technikusok és gazdálkodók képzése az ökológiai gazdálkodás terén.
2. Célcsoportokhoz (például a fogvatartottak, a rehabilitációban részesülők, a speciális problémákkal küzdő nők, a speciális igényű vagy fogyatékkal élők stb.) kapcsolódó előzetes tanulmányt célszerű készíteni annak érdekében, hogy hatékonyan bevonhatókká váljanak a szociális ökológiai gazdálkodásba.
3. Az egyes országok polgári védelmi hatóságok támogathatják a vidéki börtönök és az ökológiai gazdálkodás területén működő vállalkozások, magánszemélyek stb. közötti partnerséget. Emellett elősegíthetik a fogvatartottak minősített biogazdálkodási képzését, a munkaerő piacon történő sikeresebb előhelyezkedést teszi lehetővé.

4. Az önkormányzatok meglévő szociális intézményei hozzájárulhatnak a szociális ökológiai gazdálkodás célcsoportjainak beazonosításához (létszám, célcsoport-típus) és jellemzéséhez.
5. A vállalati szféra bevonása valamilyen közvetlen vagy közvetett pénzügyi támogatás révén a szociális ökológiai gazdálkodási gyakorlatokban hozzájárulhat a vállalkozásfenntarthatósági mutatóinak (ESG: Environment (környezet), Social (társadalom), Governance (vállalatvezetés/irányítás) javulásához.
6. A turizmus összekapcsolható a szociális ökológiai gazdálkodással. Például Görögországban, számos nagy szálloda rendelkezik művelésbe vont kerttel (zöldségkertek, gyümölcsösök, egyéb), amely kiváló reklámlehetőség is egyben, azon kívül, hogy a környezettel és egészséggel kapcsolatos vendégigényeket kívánja kielégíteni. Ennek mintájára a szociális ökológiai gazdálkodás is kombinálható az agroturisztikai szolgáltatásokkal, ami potenciális új bevételi forrást jelenthet a gazdálkodó számára.
7. Szociális ökológiai gazdaságokból származó helyi termékek piacainak létrehozása.
8. Hivatalos ellenőrzési és minősítési rendszer biztosítása a csalások és a megtévesztés elkerülése érdekében.

Hatás

A 'szakpolitikai ajánlások' javaslatot tesz arra vonatkozóan, hogyan lehet javítani a szociális ökológiai gazdálkodás támogatására irányuló politika hatását.

Mindenekelőtt, a döntéshozók hajlandósága a szociális ökológiai gazdálkodás népszerűsítésére csak akkor fog megvalósulni, ha:

- kompetenciájuknak megfelelően részt vesznek a SOF kapcsolatos projektekben/stratégia készítésben/kezdeményezésekben;
- meg vannak győződve annak hasznosságáról, miszerint a SOF olyan szolgáltatásokat nyújt, amely valóban a lakosság szükségleteinek kielégítésére irányul;
- gazdaságilag életképesnek találják a szociális farmgazdaságok nyújtotta kínálatot mint szolgáltatást;
- elérhetővé válnak olyan szakmai tanulmányok, amelyek egyértelművé teszik a SOF tevékenység valós, kézzel fogható eredményeit és értékeit;
- első kézből ismerik a képzési/promóciós programokat (a SOURCE projekt eredményeit is beleértve) amelyek jól működő modelleket mutatnak be;

A hatás növelése érdekében javasolt a következők összeállítása is:

- a szociális gazdálkodási gyakorlatok rendszeresen aktualizált, országos szinten gyűjtött jegyzéke (mezőgazdasági szakmai szervezetek bevonásával);
- a kiemelkedő szociális farmgazdálkodási projektek gyűjteménye, amely nem csak önálló gazdaságokat de akár farmhálózatokat is bemutat
- gazdálkodóknak írt kézikönyv a szociális farmgazdálkodási szolgáltatások tervezéséről, állami és magánszervekkel kötött megállapodások bürokratikus eljárásainak menetéről, üzleti hálózatok létrehozásáról.

Továbbá a döntéshozók bevonása és támogatása érdekében javasolt olyan részvételen alapuló tervezési műhelymunka megszervezése, amely összegyűjti és rendszerezi:

- a multifunkcionális/szociális szolgáltatások és a felhasználóik számának folyamatos növelési lehetőségeit, amelyek alapja az egyes partnerországok bevált jó gyakorlatai.
- a már bevált és hatékony módszereket a nehéz helyzetben lévő emberek társadalmi befogadása és munkalehetőségeik növelése érdekében.

A cselekvés fontossága

Még ha a szociális farmgazdálkodás jelenleg nem is tűnik fajsúlyosnak a gazdaságok számát tekintve, egyre nagyobb társadalmi innovációként van számon tartva (különösen a peremterületeken, úgy mint domb-hegyvidékek, kis falvak) a társadalom számára nyújtott megkérdőjelezhetetlen haszna révén, ami a **társadalmi fenntarthatóságot** szolgálja. A társadalmi fenntarthatóságért a következő lépéseket kell megtenni:

- társadalmi befogadás támogatása a vidéki lakosság helybentartása és megélhetése érdekében;
- új 'hidak', kapcsolódások építése vidék és városok között;
- a helyi erőforrások és szükségletek, a gazdaság és a szociális kérdések közötti kapcsolatok helyreállítása;
- az innovatív megoldások ösztönzése a hagyományos tevékenységek és együttműködések újraélesztése céljából (önellátó, háztáji gazdálkodás, kölcsönös segítő hálózatok, stb.); a társadalmi-gazdasági válságból adódó új igények kielégítésének segítése;
- a helyi tudás megőrzésére irányuló törekvés a kollektív tanulási folyamatok megosztásával és szervezésével.

További információkért tekintse meg a Szociális és ökológiai gazdálkodásra vonatkozó szakpolitikai ajánlások részletesebb verzióját

<https://www.socialorganicfarming.eu/>

SOURCE

Boosting **S**ocial and **O**rganic farming for **i**nclUsive and
sustainable **g**rowing **e**Conomi**E**s

2021-1-IT01-KA210-VET-000034559

<https://www.socialorganicfarming.eu/>

Co-funded by
the European Union